

ВСЕУКРАЇНСЬКА КАМΠΑНІЯ «16 ДНІВ ПРОТИ НАСИЛЬСТВА»

- Щорічно з 25 листопада по 10 грудня по всьому світу проходять семінари, форуми, прес-конференції, дискусії, маніфестації, пікети, виставки, радіо- та телепрограми.
- Україна приєдналась до Всесвітньої глобальної кампанії «16 днів проти гендерного насильства» у 2000 р., а вже у 2001 р. ця акція вийшла на загальноукраїнський рівень
- З 2019 року державні та комунальні будівлі підсвічуються помаранчевим кольором.
- Помаранчевий колір — є офіційним кольором кампанії та символізує світле майбутнє, вільне від насильства щодо жінок та дівчат.
- Основна мета — привернення уваги громадськості до нагальних проблем, пов'язаних з подолання всіх форм гендерно зумовленого насильства та формування нульової толерантності та нетерпимості до будь-яких проявів насильства.

25 листопада –
Міжнародний день
боротьби з
наси́льством щодо
жінок;

1 грудня – Всесвітній
день боротьби зі
СНІДом;

2 грудня –
Міжнародний день
боротьби з рабством;

3 грудня –
Міжнародний день
людей з інвалідністю;

5 грудня –
Міжнародний день
волонтера;

6 грудня –
Вшанування пам'яті
студенток,
розстріляних у
Монреалі;

9 грудня –
Міжнародний день
боротьби з корупцією;

10 грудня –
Міжнародний день
прав людини.

Історія питання

- Всесвітню глобальну кампанію «16 днів проти насильства» було ініційовано Центром Жіночого Глобального Лідерства та учасниками Форуму з питань жінок, насильства та прав людини, представленого учасницями з 20 країн світу у червні 1991 р.
- Більш ніж 100 країн світу беруть участь у щорічних заходах під гаслом «Зупинити гендерне насильство» та закликають до припинення усіх форм насильства.
- Генеральною Асамблеєю ООН у 1999 році офіційно започатковано Міжнародний день боротьби з насильством щодо жінок (відзначається цей день ще з 1981 року в пам'ять про трагічну загибель сестер Мірабаль, які були по-звірячому вбиті за наказом домініканського правителя Рафаеля Трухильо в Домініканській Республіці в 1960 році)

Насильство — застосування силових методів, за допомогою погроз, свідомо спрямованих на слабких або тих, хто не може чинити опір. Тобто, будь-яке застосування сили щодо беззахисних.

Причини насильства частково зумовлені біологічними та іншими факторами, які дають підстави говорити про схильність людей до агресії

Ці фактори взаємодіють з сімейними, суспільними, культурними та іншими факторами зовнішнього характеру і таким чином створюють ситуацію, в якій виникає насильство

Перше визначення: Декларація ООН про викорінення насильства щодо жінок (1993 р.)

Насильство щодо жінок – це

«акт насильства, що вчиняється за гендерною ознакою, результатом якого є або може бути фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода чи страждання, а також погрози вчинення таких актів, примусове або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному або приватному житті»

Керівництво з інтеграції заходів щодо протидії гендерно-обумовленому насильству до гуманітарної діяльності (2015 р.)

«гендерно-обумовлене насильство» акт завдання шкоди, що вчиняється проти волі особи і пояснюється соціальними (гендерними) відмінностями між чоловіками і жінками, викликає серйозну і зростаючу стурбованість в умовах надзвичайних гуманітарних ситуацій.

дії, що заподіюють фізичну, сексуальну або моральну шкоду або страждання, погроза вчинення таких дій, примус та інші форми позбавлення волі, та які можуть вчинятись як публічно, так і в приватному порядку.

Міжнародна статистика: масштаби проблеми

1 з 3 жінок у світі пережила фізичне та/або сексуальне насильство.

У конфліктних та гуманітарних контекстах ризику можуть зростати до **70%**.

У 2023 році **51 100 жінок і дівчат** були вбиті партнерами або родичами — **140 щодня**.

Україна: загальний контекст

Гендерно-зумовлене насильство було системною проблемою до 2022 року, але війна значно посилила ризики.

ВПО, жінки з дітьми, люди з інвалідністю, мешканці прифронтових та деокупованих територій — групи підвищеного ризику.

Війна створила нові форми насильства та бар'єри у доступі до допомоги.

Україна: загальний контекст

- **2022 рік:** 244 381 звернення до поліції щодо домашнього насильства.
 - **2023 рік:** понад 291 000 випадків — зростання на ~20%.
 - Кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, зросли на **80%**.
 - Гарячі лінії (наприклад, Ла Страда) фіксують **тисячі звернень щомісяця**.
-

Україна: загальний контекст

- До 67% жінок в Україні зіштовхувалися з різними формами насильства протягом життя (UNICEF).
- Найпоширеніші форми — психологічне, економічне та фізичне насильство.
- Чисельність звернень зростає → показник збільшення довіри до системи.

Як війна вплинула на гендерно-зумовлене насильство

- Масові переміщення та стрес посилили **домашнє насильство**.
 - Більше економічної залежності та вразливості через втрату доходів і житла.
 - Обмежений доступ до медичних, соціальних та психологічних послуг.
 - Зростання кількості випадків **сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом**.
 - Підвищений ризик **торгівлі людьми**, сексуальної та трудової експлуатації.
 - На деокупованих територіях — складні бар'єри у доступі до допомоги.
-

Фізичне насильство – умисне нанесення побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до травмування, порушення фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди честі та гідності, в окремих випадках, до смерті постраждалої.

Психологічне насильство

— насильство, пов'язане з дією однієї особи або групи осіб на психіку іншої особи шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров'ю.

**Економічне
наси́льство** – умисне
позбавлення однією
особою або групою осіб
іншої людини або групи
людей житла, їжі, одягу
та іншого майна чи
коштів, на які
постраждалі мають
передбачене законом
право.

Сексуальне наси́льство –

протиправне
посягання однієї особи
або групи осіб на
статеву
недоторканість іншої
людини, а також дії
сексуального
характеру щодо
неповнолітнього(-ої).

Зґвалтування;

Примус до небажаних сексуальних контактів;

Дотики до інтимних частин вашого тіла проти вашої волі;

Примус до сексу з іншими людьми;

Примус до збочених форм сексуальних відносин;

Примус займатися до порно-індустрією чи секс-бізнесом;

Примус до вагітності або аборту;

Примус до спостереження за статевим контактом кривдника.

Кримінальна відповідальність за скоєння наси́льства

- Вперше в Україні ввели кримінальну відповідальність за домашнє насильство.
- До Кримінального кодексу введено спеціальну статтю, яка чітко визначає, що умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває або перебував у сімейних або близьких до них відносинах, може загрожувати кривдникові **громадськими роботами від 150 до 240 годин, арешт до 6 місяців, обмеження волі до 5 років, або позбавлення волі до 2 років.**
- Якщо будь-який злочин вчиняється стосовно подружжя чи іншої особи, з якою винний перебуває чи перебував у сімейних чи близьких до них відносинах, то це вважатиметься обтяжуючою обставиною.
- Покарання за нього буде більшим, аніж якби жертвою стала випадкова людина. Наприклад, покарання за зґвалтування за Кримінальним кодексом – від трьох до п'яти років позбавлення волі. Якщо ж жертвою ґвалтівника стала його дружина або партнерка, нинішня чи колишня, – новий закон передбачає для нього покарання у вигляді тюрми на строк від п'яти до десяти років.

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 126⁻¹. Домашнє насильство

Домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи, - карається громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років.

{Кодекс доповнено статтею 126⁻¹ згідно із Законом [№ 2227-VIII від 06.12.2017](#)}

• Нові закони передбачають, що поліцейські, які прибули на виклик, пов'язаний із застосуванням домашнього насильства, повинні будуть оцінити ризики повторного насильства і, у разі потреби, застосувати терміновий заборонний припис. Кривдника можуть зобов'язати негайно залишити місце, де відбувся акт насильства, і заборонити наближатися до нього на певну відстань. Кривдникові можуть заборонити листуватися чи телефонувати жертві.

• Скоєння будь-якого насильницького злочину у присутності малолітньої дитини є обтяжуючою обставиною, яка автоматично призведе до збільшення покарання для кривдника.

• У Кримінальному кодексі передбачено кримінальну відповідальність за примус до шлюбу або продовження примусово укладеного шлюбу, за примусове співжиття, примусовий шлюб з метою переміщення людини в іншу країну. За такі діяння передбачається кримінальна відповідальність у вигляді **арешту до 6 місяців, обмеження або позбавлення волі до 3 років.**

Мобінг

Насильство на робочому місці («workplace bullying»; поняття поширене у США і Британії) або мобінг («mobbing» від англ. mob – атакувати, оточувати; поняття використовується у Швеції, Німеччині, Італії та інших європейських країнах)

ворожа та неетична поведінка на робочому місці, яка систематично спрямовується однією чи групою осіб проти іншої

Історія питання

- Працівнику/ці завдаються значні психічні, психосоматичні та соціальні страждання, а у певних випадках жертви мобінгу вчиняють навіть самогубство.
- Мобінг – дуже давнє явище, вперше його почали досліджувати лише на початку 1980-х років. Хайнц Лейман, шведський психіатр, вперше ввів поняття «мобінг» у 1978 році для конкретизації позначення форми цькування працівника на робочому місці.
- Дослідження показують, що рівень мобінгу на робочому місці становить майже 50% у США, 4% в Італії та 5-10% в Європі. В Австралії за останні три роки повідомлення про знущання на робочому місці зросли на 70 відсотків.

Законодавство про мобінг

Поняття мобінгу офіційно закріплене в українському законодавстві з **10 грудня 2022 року**, після внесення змін до:

- **Кодексу законів про працю України (КЗпП)**
- **Закону України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”**
- **Закону України “Про охорону праці”**
- **Закону України “Про колективні договори і угоди”**
- **Закону України “Про зайнятість населення”**

Ці зміни були прийняті відповідно до **Закону України № 2759-IX від 16.11.2022**.

2. Визначення мобінгу в КЗпП

- **Мобінг (цькування)** — дії або бездіяльність роботодавця, працівника або групи працівників, які спрямовані на приниження гідності працівника, його професійної репутації, створення напруженої, ворожої, образливої атмосфери, а також спричиняють емоційне напруження, ізоляцію або погіршення психоемоційного стану працівника.

Закон передбачає:

1. Адміністративну відповідальність (КУпАП)

- штрафи для роботодавця або працівника
- від 1700 до 5100 грн (в окремих випадках — більше)
- повторні порушення — підвищена відповідальність

2. Трудові наслідки

- працівник може розірвати трудовий договір за власним бажанням **через мобінг**, з компенсацією
- роботодавець може притягнути кривдника до дисциплінарної відповідальності

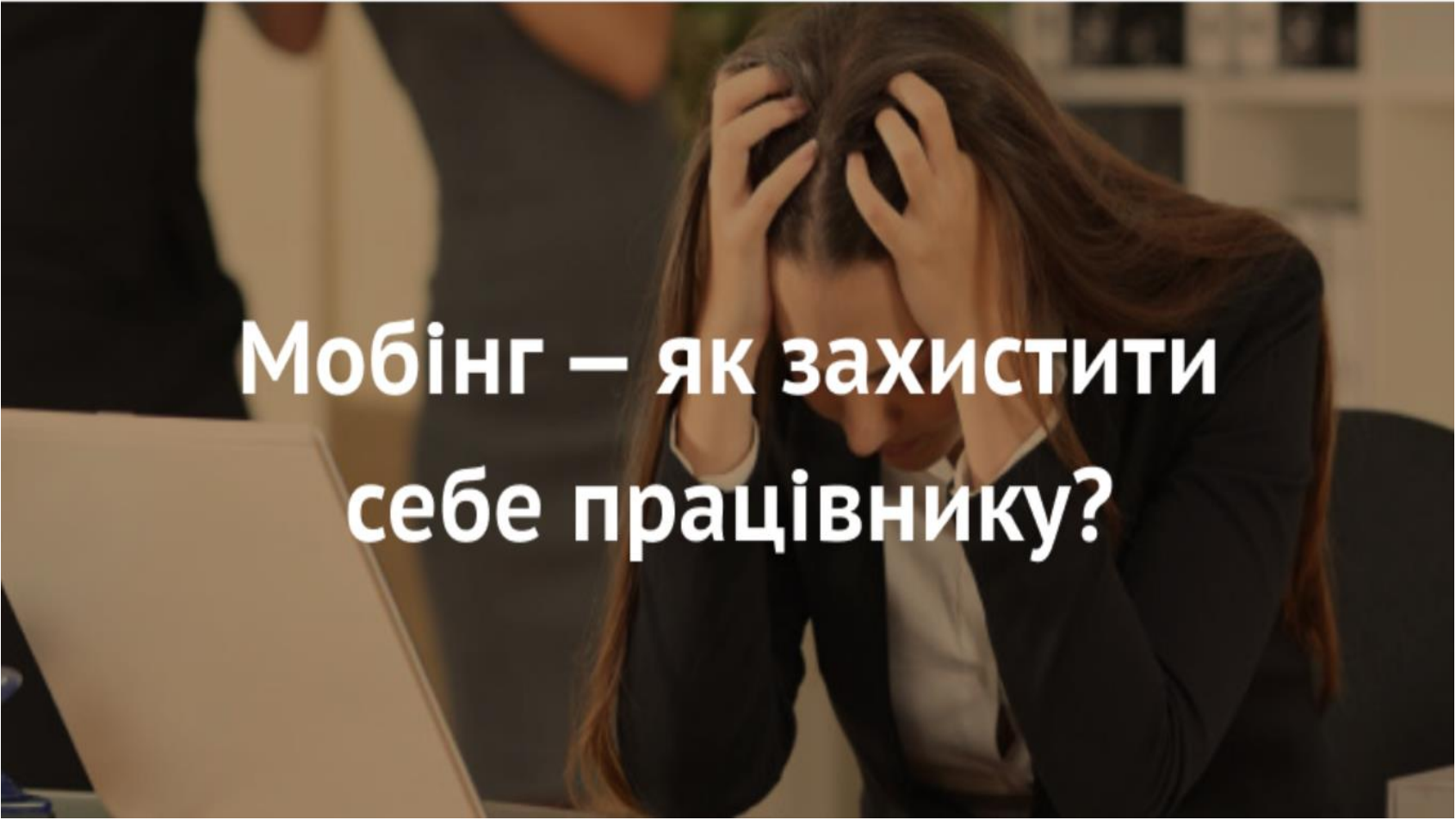
Мобінг може проявлятися у наступних формах

бойкот, колективне ігнорування, ізоляція жертви в трудовому колективі;

дезінформація, приховування інформації;

поширення пліток, «обливання брудом», висміювання;

доноси керівництву, клевети тощо.

Мобінг — як захистити себе працівнику?

Основним способом захисту є доведення факту дискримінації у сфері трудових відносин у суді. Постраждалий/а має право на відшкодування моральної шкоди, завданої «утиском на робочому місці»

Куди працівник може звернутися

- **Безпосередньо до роботодавця** (скарга або службова записка)
- **Профспілки**
- **Уповноваженого з прав людини**
- **Державна служба України з питань праці**
- **Суд** (цивільний або адміністративний порядок)
- **Поліція** (у випадку погроз або насильства)

Як себе поводити та що робити, якщо Вас переслідують

Зведіть нанівець будь-яке живе спілкування з сталкером, в тому числі по телефону.

Повідомте про переслідування близьким і друзям, попередьте їх. Зверніться у правозахисні інстанції у Вашому місті.

Не ведіть жодних переговорів без присутності третіх осіб. Фіксуйте будь-якими способами неадекватну поведінку сталкера.

Не уподібнюйтеся сталкеру і не робіть симетричних дій у відповідь, особливо в соціальних мережах.

Будьте готові, що не всі виявляться на Вашому боці.

Займайтеся позитивним мисленням або спортом. Робіть все, що дозволяє вам зберігати душевну рівновагу.

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

ЯКЩО ВИ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

одразу викликайте поліцію 102

➤ Можете написати заяву безпосередньо у відділенні поліції
чи письмову заяву надіслати поштою

ВАЖЛИВО!

Якщо домашнє насильство вчинялося в присутності дитини, наполягайте, щоб
поліція зафіксувала даний факт. Дитина, в присутності якої вчинялося домашнє
насильство, відразу стає постраждалою.

Зателефонуйте за номером 15-47

➤ цілодобова та безкоштовна "гаряча лінія" з протидії торгівлі людьми,
запобігання та протидії домашньому насильству, насильству
за ознакою статі та насильству стосовно дітей

Є МОЖЛИВІСТЬ НАДІСЛАТИ ПОВІДОМЛЕННЯ ЧЕРЕЗ ВЕБ-САЙТ 15-47

Зателефонуйте на "гарячу лінію" 0 800 500 335 або 116 123

➤ "гаряча лінія" з попередження домашнього насильства,
торгівлі людьми та гендерної дискримінації

Зателефонуйте до Єдиного контакт-центру 0 800 213 103

➤ Єдиний контакт-центр системи безоплатної правової допомоги

ЯКЩО НАСИЛЬСТВО СПРЯМОВАНЕ НА ДІТЕЙ АБО ВОНИ Є СВИДКАМИ

домашнього насильства, необхідно звернутися з письмовою заявою до служби
у справах дітей

Зателефонувати на національну дитячу "гарячу лінію"
0 800 500 225 або 116 111

Також, ви можете зателефонувати

до місцевої територіальної громади, державної адміністрації, де фахівці зможуть
проконсультувати та повідомити, куди звернутися за допомогою, нададуть
інформацію про наявність спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали
від домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі у районі та області

Міжнародна акція «16 днів проти наси́льства»

<https://careerhub.rozirvykolo.org/pages/view/about/>

25 листопада - 10 грудня

ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИ́ЛЬСТВА

[0 800 213 103]

ФІЗИЧНЕ

- ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання
- незаконне позбавлення волі
- нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень
- залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані тощо

СЕКСУАЛЬНЕ

- примус до статевих контактів
- вчинення дій сексуального характеру у присутності дитини або стосовно дитини незалежно від її згоди
- примус до небажаних форм статевих контактів тощо

НАСИ́ЛЬСТВО

- позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними
- залишення без догляду або піклування
- перешкоджання в отриманні лікування чи реабілітації
- заборона працювати (навчатися) або примушування до праці тощо

ЕКОНОМІЧНЕ

- словесні образи, погрози
- приниження, переслідування, залякування

- навіювання почуття провини, невпевненості
- заборона бачитися/спілкуватися із рідними чи близькими людьми тощо

ПСИХОЛОГІЧНЕ

**ОСОБИ, ЯКІ
ПОСТРАЖДАЛИ
ВІД ДОМАШНЬОГО
НАСИ́ЛЬСТВА,
МАЮТЬ ПРАВО
БЕЗОПЛАТНО
ОТРИМАТИ
УСІ ВИДИ
ПРАВОВИХ ПОСЛУГ**

**КРИВДНИКОМ МОЖЕ БУТИ
ОДИН ІЗ ЧЛЕНІВ ПОДРУЖЖЯ,
КОЛИШНІЙ ЧОЛОВІК/ДРУЖИНА,
МАТИ/БАТЬКО ОДНОГО З ЧЛЕНІВ
ПОДРУЖЖЯ, БРАТ/СЕСТРА, ІНШИЙ
РОДИЧ, НЕЗАЛЕЖНО ВІД ФАКТУ
СПІЛЬНОГО ПРОЖИВАННЯ**

ЄДИНИЙ КОНТАКТ-ЦЕНТР
[0 800 213 103]
цілодобово • безкоштовно у межах України
[www.legalaid.gov.ua]

Тестування щодо визначення особистого рівня обізнаності та розуміння проявів домашнього насильства, а також видів відповідальності за скоєння такого насильства

<https://platfor.ma/specials/bye-znachyt-syade-test/>